

**„ZESTAW ĆWICZEŃ ROZWIJAJĄCYCH
PERCEPCJĘ WZROKOWĄ”**

I. WSTĘP

„Percepcja wzrokowa, (...) jest zdolnością do rozpoznawania i rozróżniania bodźców wzrokowych a także do ich interpretowania przez odniesienie do poprzednich doświadczeń.”¹

Nawiązując do definicji zasadne wydaje się stwierdzenie, iż percepcję wzrokową powinniśmy stymulować u wszystkich dzieci, gdyż im więcej będą one miały doświadczeń tym lepiej i szybciej będą się do nich odwoływały, a co za tym idzie zminimalizujemy ryzyko powstawania deficytów rozwojowych.

Ćwiczenia przedstawione poniżej, dla dzieci z deficytami w obrębie percepcji wzrokowej, będą miały charakter korekcyjny lub usprawniający, natomiast dla pozostałych – będą to ćwiczenia rozluźniające, relaksacyjne. Mogą być stosowane zarówno w pracy indywidualnej, jak i grupowej. W każdym przypadku jednak powinniśmy uwzględnić kilka czynników:

- Ćwiczenia powinny odbywać się regularnie (lepsze efekty uzyskamy ćwicząc przez kilkanaście minut codziennie, niż np., godzinę raz w tygodniu).
- Jeśli prowadzimy zajęcia w grupie to ćwiczenia kształtujące percepcję wzrokową powinny harmonizować z treścią materiału zajęciowego.
- Czas i tempo wykonywania poszczególnych ćwiczeń muszą być dostosowane do indywidualnych potrzeb dziecka.
- Zawsze należy upewnić się czy dziecko rozumie instrukcję (polecenie) do ćwiczenia.
- Każde ćwiczenie powinno być wykonane w całości. Nie zostawiamy niedokończonych ćwiczeń i nie przechodzimy do kolejnego etapu, jeśli poprzedni nie został ukończony pomyślnie.
- Stopniujemy skalę trudności materiału (zawsze od najłatwiejszego do najtrudniejszego).

Stymulowanie rozwoju percepcji wzrokowej zapewnia dziecku możliwość nabywania tych zdolności, których rozwój warunkuje prawidłową naukę czytania i pisanie a także liczenia. Często się zdarza, iż pomimo prawidłowego ogólnego rozwoju dziecka, ma ono trudności z opanowaniem nauki w szkole. Przyczyny tych niepowodzeń mogą być różne, jednak mogą także wynikać z zaniedbań w rozwoju funkcji analizatora wzrokowego, co w konsekwencji prowadzi do zaburzeń diagnozowanych w późniejszych latach nauki szkolnej jako: dysleksja, dysgrafia i dysortografia.

Dziecko, którego percepcja wzrokowa w którymś ze swoich aspektów przebiega nieprawidłowo, angażuje zbyt dużo uwagi w proces rozpoznawania kształtów liter, kontrolowania kolejności znaków itp., przez co traci możliwość skupienia uwagi na

rozumieniu treści tekstu. Ważne jest, więc aby odpowiednio wcześniej zadbać o prawidłowe funkcjonowanie percepcji wzrokowej (doświadczenia).

II. WSKAZÓWKI OGÓLNE

1. Czas ćwiczeń

Ćwiczenia nie powinny być długotrwałe (ok. 20 – 25 minut) tak, aby nie były dla dziecka nużące. Należy jednak pamiętać, iż warunkiem ich skuteczności jest systematyczność. Powinny być kontynuowane do momentu, gdy dziecko nie będzie przejawiało żadnych trudności z ich poprawnym wykonaniem.

2. Indywidualizacja zajęć

Przygotowując zajęcia z wykorzystaniem ćwiczeń rozwijających percepcję wzrokową należy wziąć pod uwagę indywidualne predyspozycje dziecka np. nadpobudliwość lub specyfikę danej klasy. Dzieci młodsze będą potrzebowały więcej czasu na wykonanie zadania niż dzieci starsze. Czasami, może się także zdarzyć, iż uczniowie w tej samej grupie wiekowej wykonają ćwiczenia w różnym odstępnie czasowym. Niektóre zadania mogą okazać się zbyt trudne (zwłaszcza dla dzieci młodszych), wówczas konieczne będą dodatkowe wyjaśnienia lub kilka prób. Podstawową zasadą jest stopniowanie trudności oraz rozpoczynanie od ćwiczeń najlepiej na materiale przedmiotowym z najbliższego otoczenia dziecka (zabawki).

3. Samodzielność wykonywania zadań

Pomimo tego, iż oczywistym wydaje się samodzielna praca dziecka, pozwoliłam sobie o tym wspomnieć, gdyż często się zdarza (zwłaszcza niecierpliwym opiekunom) „pomaganie” dziecku lub wręcz wyręczanie go.

NIE RÓBMY TEGO! Pozwólmy dziecku na błędy, na pracę we własnym tempie. Ono właśnie w taki sposób zdobywa doświadczenia – i aby się w przyszłości mogło do nich odwołać – muszą to być doświadczenia dziecka. Jak mówi maksyma Konfucjusza: „*Powiedz mi a zapomnę*

Pokaż a zapamiętam

Pozwól działać a zrozumieć.”

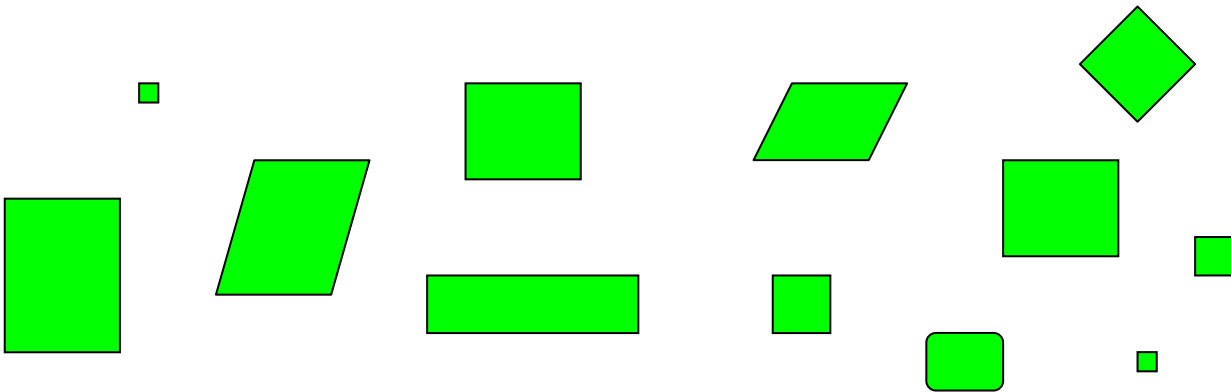
III. ASPEKTY PERCEPCJI WZROKOWEJ

1. OGÓLNY

Rozpoznawanie kształtów, wielkości, koloru. Rozwijamy w sposób szczególnie intensywny poprzez manipulowanie przedmiotami: składanie i rozkładanie klocków, obrysowywanie figur, rysowanie przy użyciu szablonu oraz samodzielne rysowanie prostych figur.

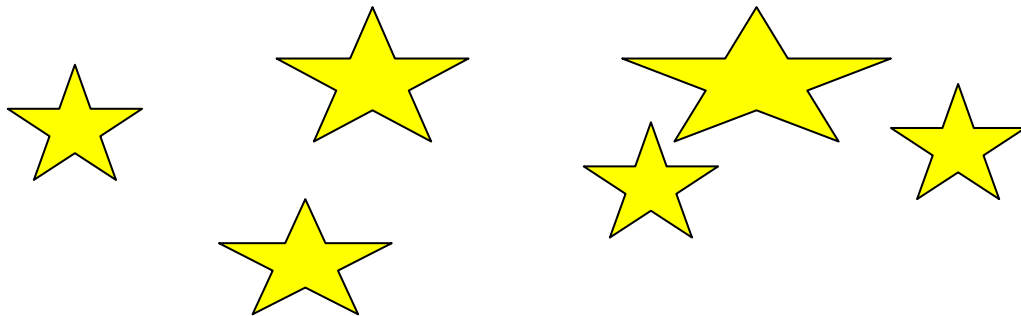
Ćwiczenie 1

Obrysuj wszystkie kwadraty.

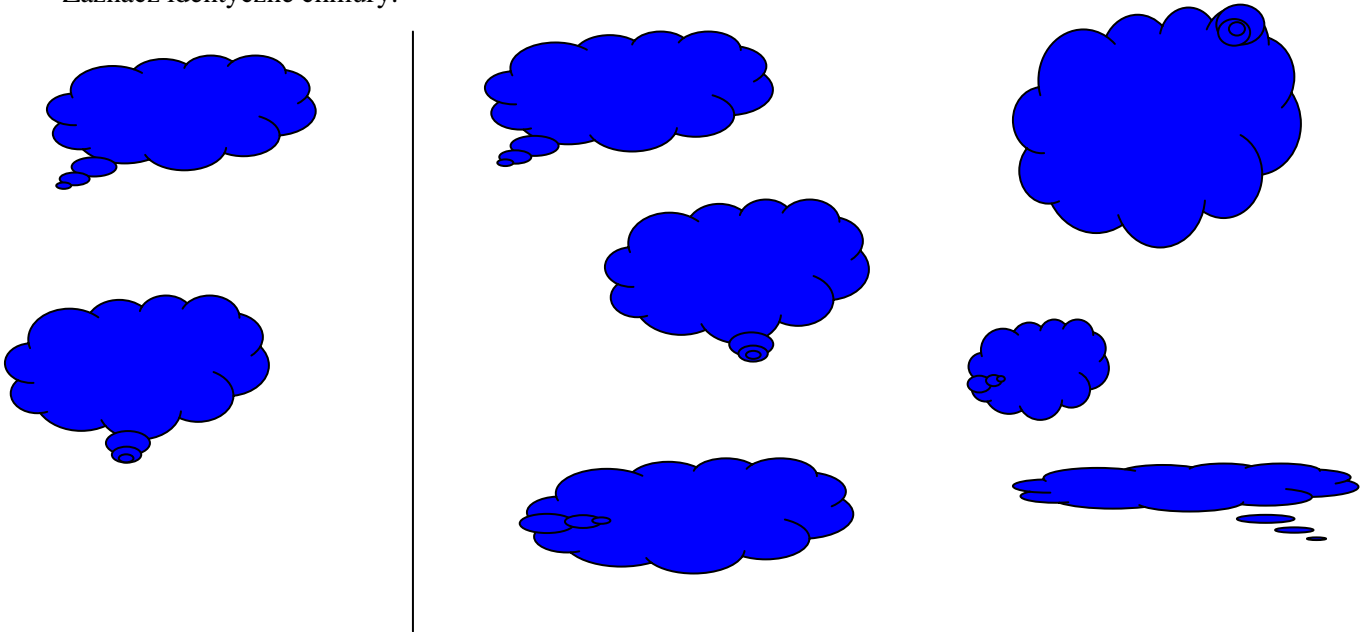
Ćwiczenie 2

Które gwiazdy, przedstawione na rysunku są tej samej wielkości?

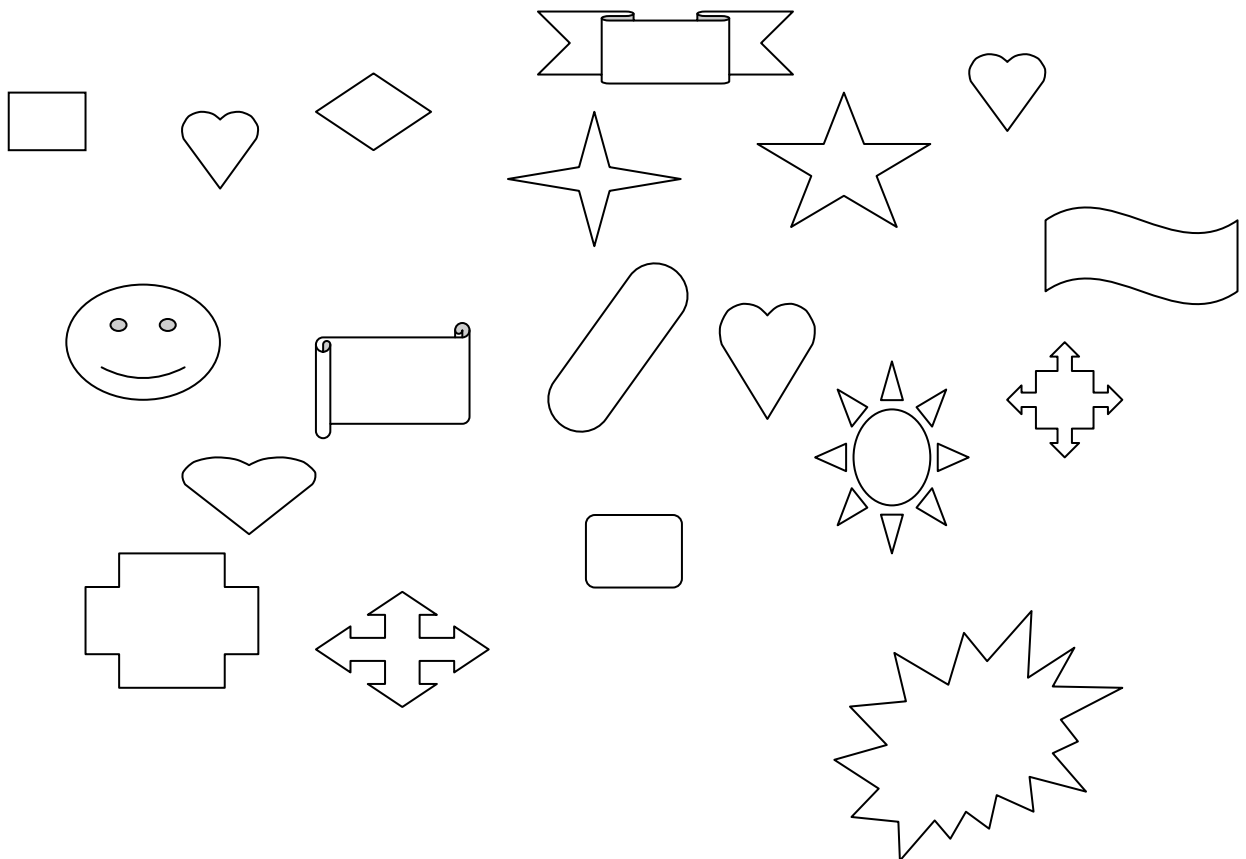
Ćwiczenie 3

Zaznacz identyczne chmury.

Ćwiczenie 4

Wśród wielu przedmiotów wskaż te, o takim samym kształcie.

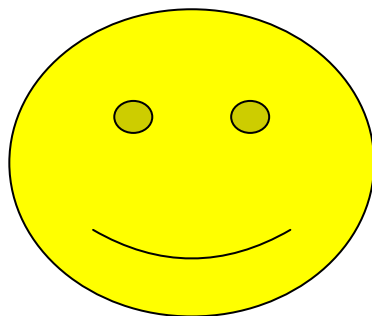

2. KIERUNKOWOŚĆ (położenie w przestrzeni)

Położenie w przestrzeni oznacza usytuowanie przedmiotu wobec obserwującego. Dzięki umiejętności oceny położenia możemy określić jak odległy jest przedmiot, po której stronie się znajduje (lewa, prawa, góra, dół).

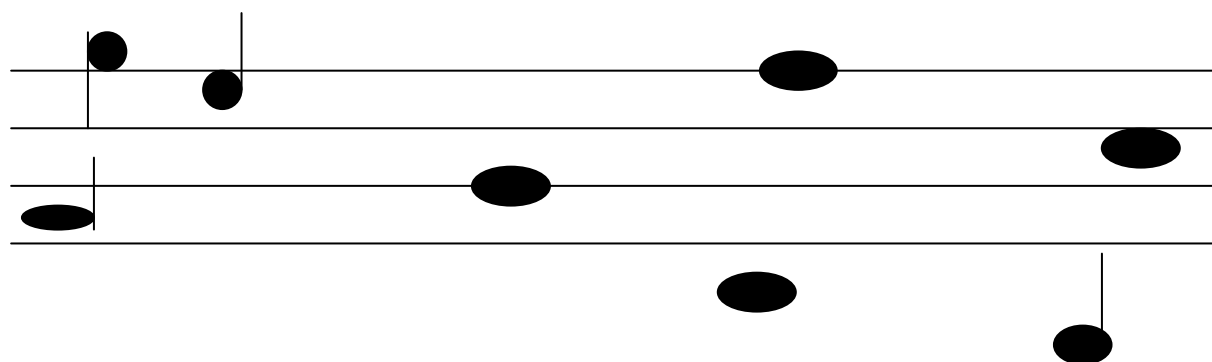
Ćwiczenie 1

Po prawej stronie słońca, u góry kartki, narysuj – chmurę. Nad słońcem narysuj kapelusz. Po lewej stronie słońca narysuj promienie. Po lewej stronie, na dole kartki, narysuj – drzewo, a po prawej stronie, na dole kartki - domek.

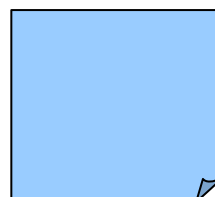
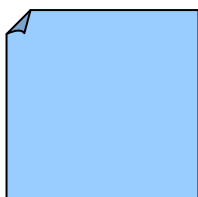
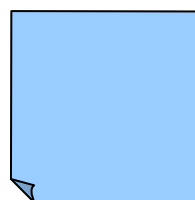
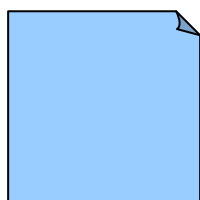
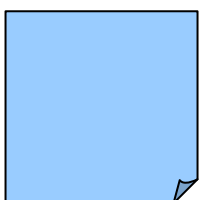
Ćwiczenie 2

Która nuta jest tak samo położona?

Ćwiczenie 3

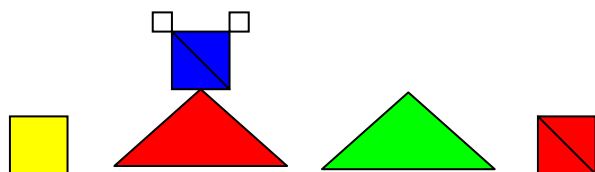
Odszukaj figurę, która jest tak samo położona.

3. SEKWENCYJNOŚĆ (układy)

Ćwiczenie 1

Narysuj tak samo i w tej samej kolejności.

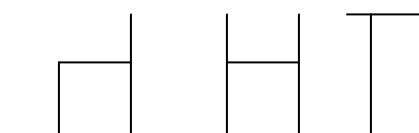

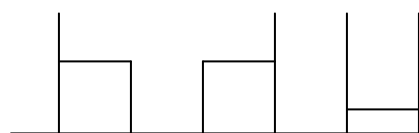

Ćwiczenie 2

Znajdź taki sam ciąg znaków

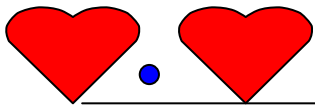

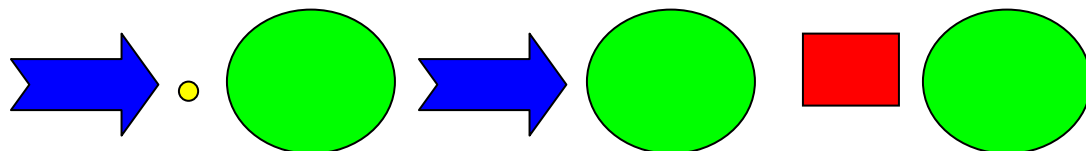
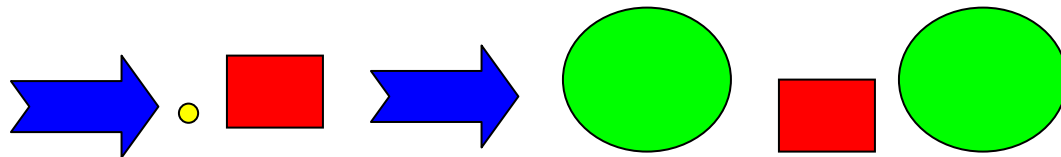
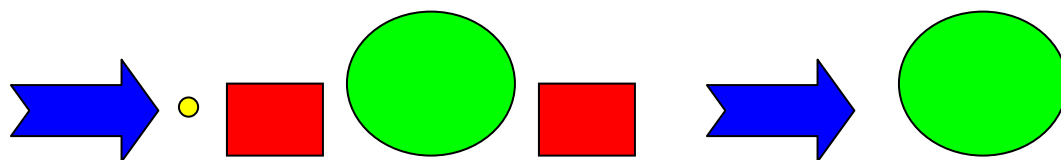
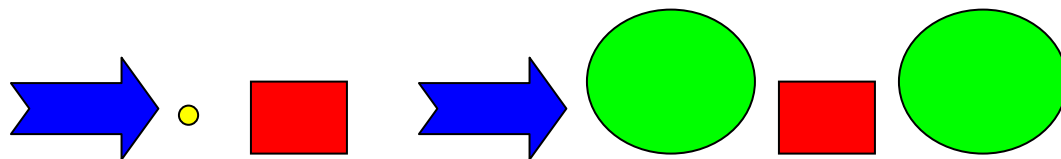
Ćwiczenie 3

Dorysuj dalszy ciąg.

Ćwiczenie 4

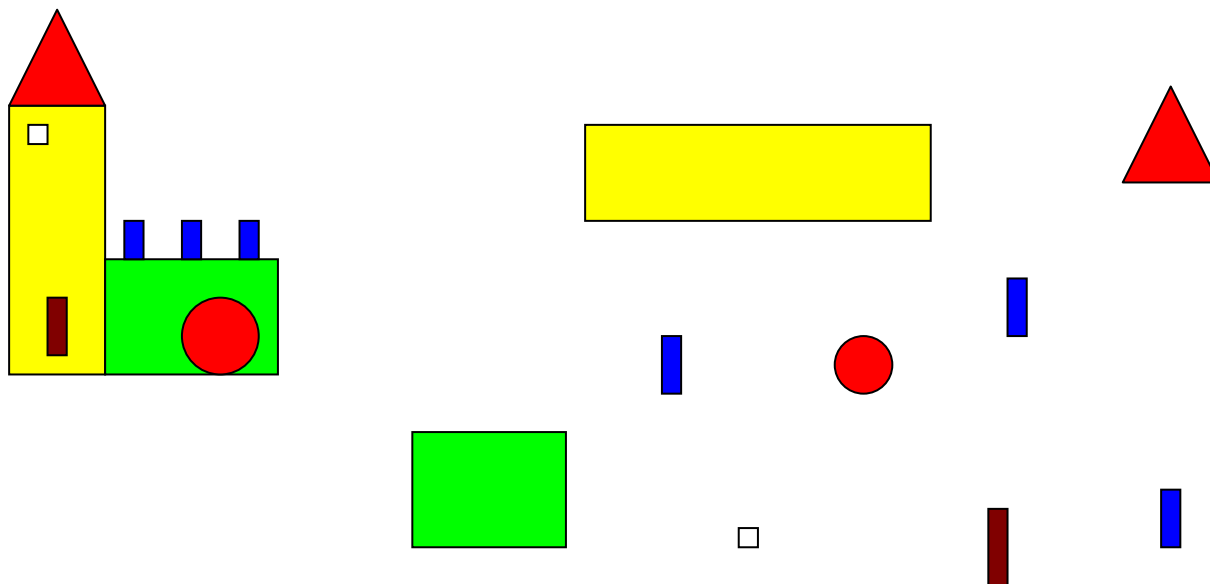
Znajdź identyczny szlaczek.

4. STOSUNKI PRZESTRZENNE

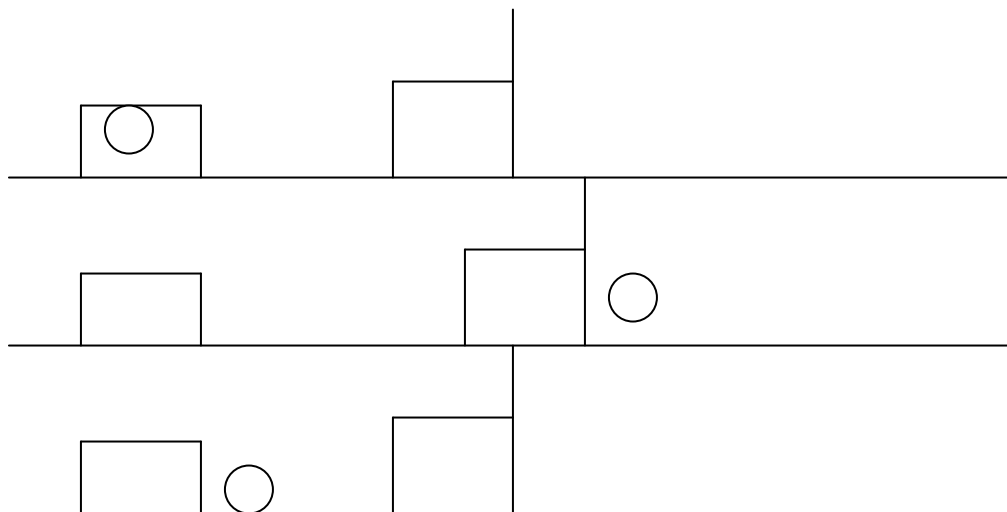
Ćwiczenie 1

Ułóż rozsypane elementy tak, aby powstał zamek.

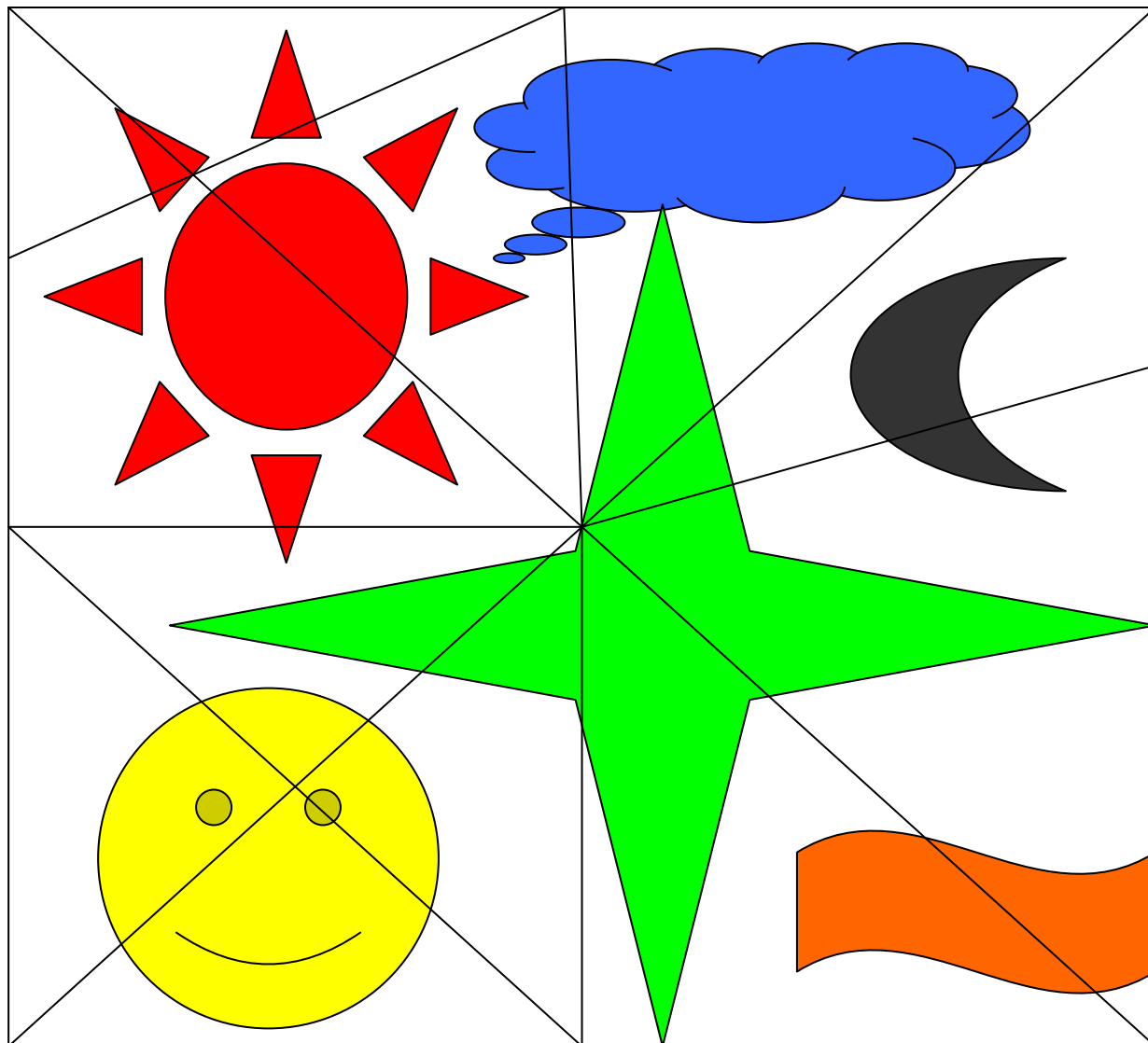
Ćwiczenie 2

Znajdź piłkę ukrytą pomiędzy stołem i krzesłem.

Ćwiczenie 3

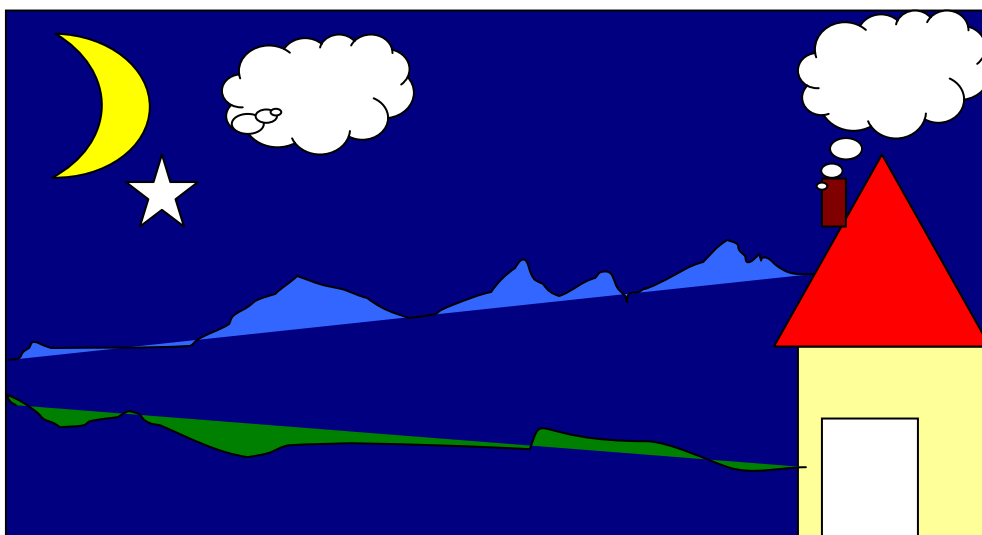
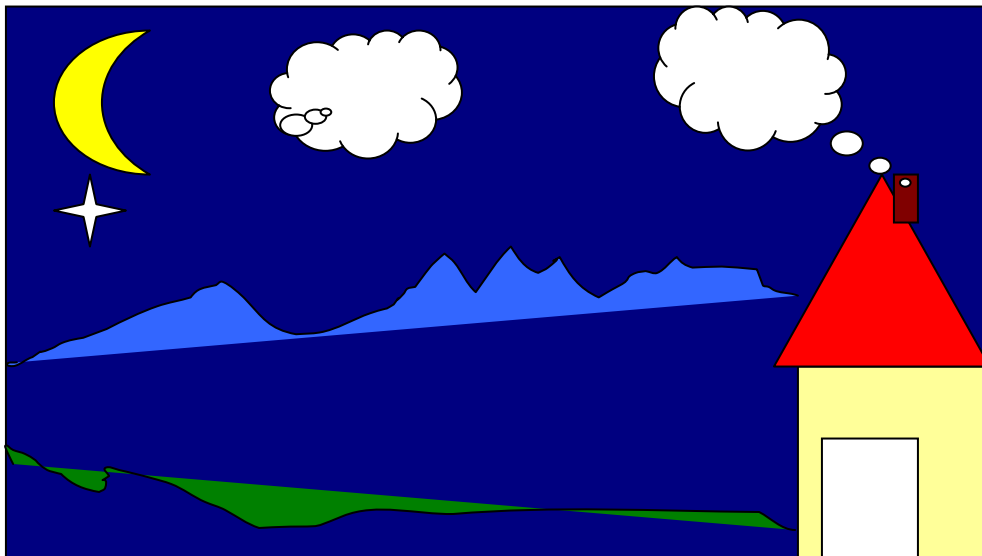
Rozetnij obrazek wzdłuż zaznaczonych linii i ułóż jak puzzle.

5. ĆWICZENIA NA MATERIALE KONKRETNYM

Ćwiczenie 1

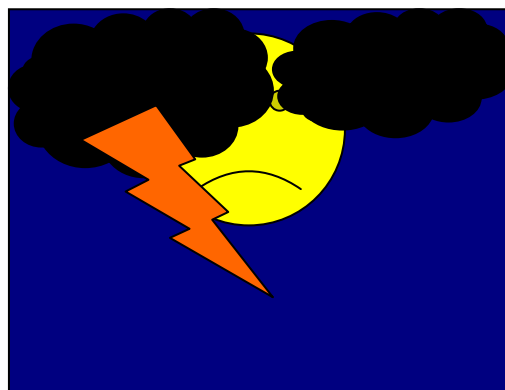
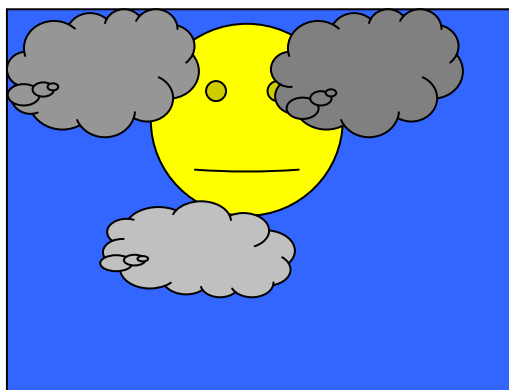
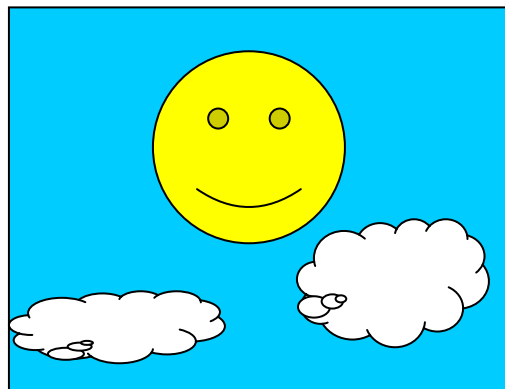
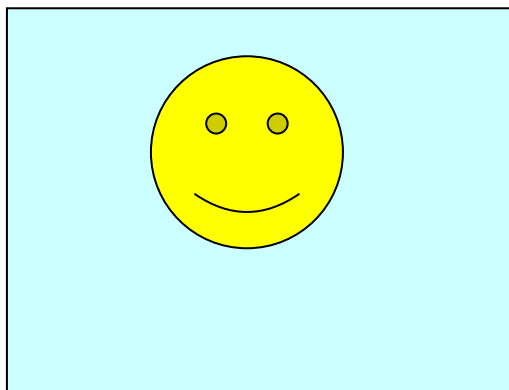
Wskaż różnice w obrazkach.

Ćwiczenie 2

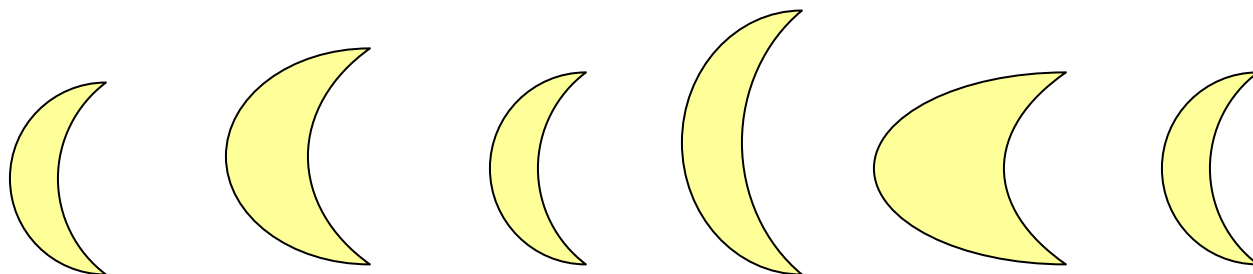
Wytnij obrazki i ułóż historyjkę według kolejności wydarzeń.

Słońce uśmiechało się do nas na czystym, jasnym niebie. Nagle, nieoczekiwanie niebo zaczęło zmieniać kolor, pojawiły się białe chmurki. Po chwili, chmury stały się szare, niebo ciemniejsze, a słońce straciło uśmiech. Niestety pogoda pogarszała się coraz bardziej: słońce posmutniało, chmury poczerniały, a granatowe niebo roziskrzyły błyskawice.

Ćwiczenie 3

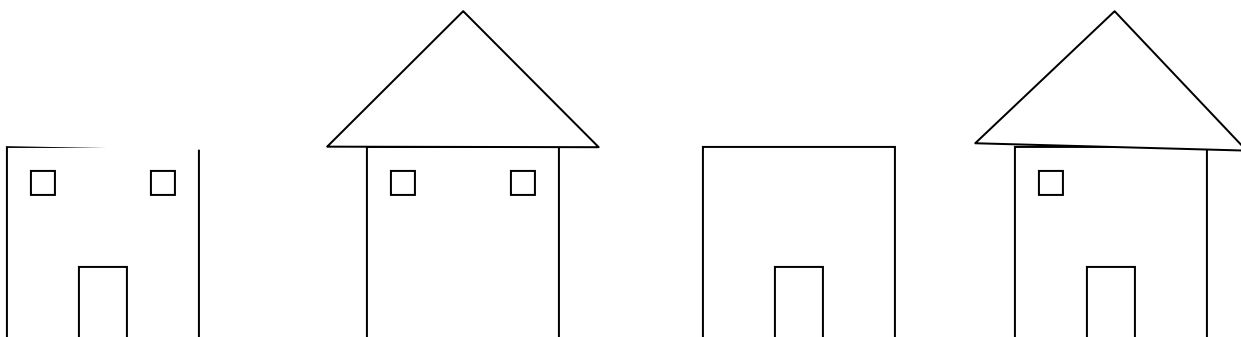
Porównaj i wskaż identyczne elementy, policz ile ich jest.

6. ĆWICZENIA NA MATERIALE SCHEMATYCZNYM

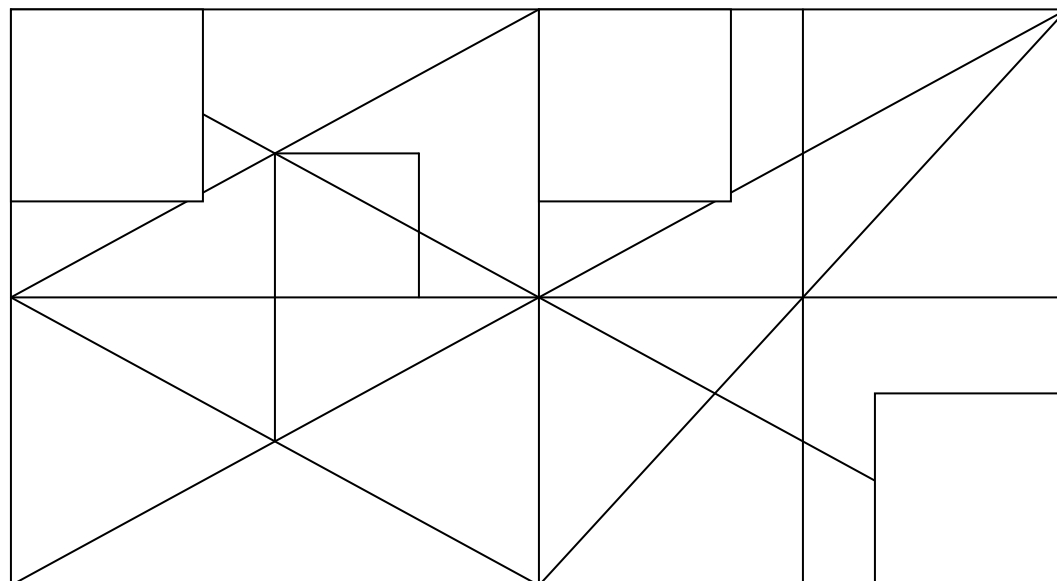
Ćwiczenie 1

Dopełnij kontury domków.

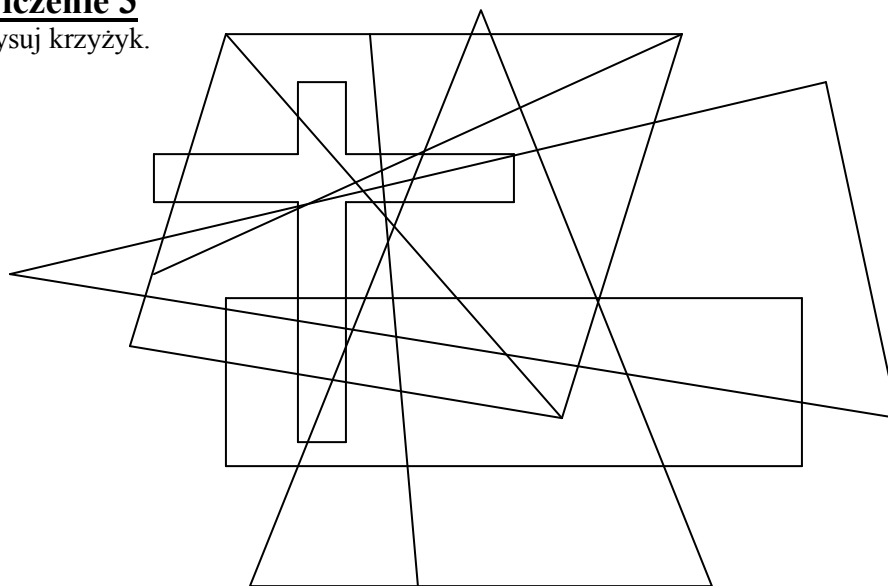

Ćwiczenie 2

Znajdź wśród różnych figur wszystkie kwadraty.

Ćwiczenie 3
Obrysuj krzyżyk.

7. ĆWICZENIA NA MATERIALE LITEROPODOBNYM

Ćwiczenie 1
Połącz w pary identyczne elementy.

d

q

q

d

p

q

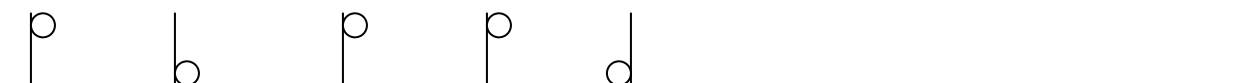
d

p

b

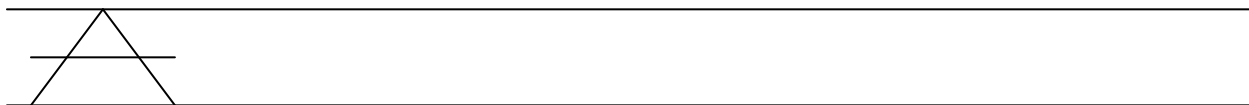
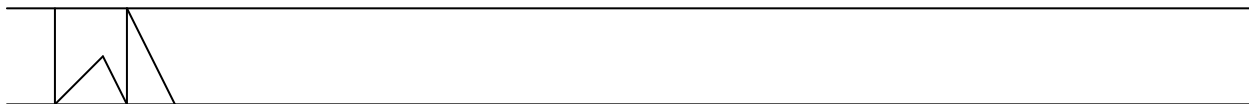
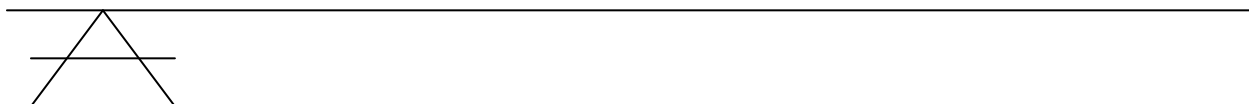
Ćwiczenie 2

Odszukaj identyczny wzór.

Ćwiczenie 3

Znajdź identyczne.

8. SYMBOLIKA

Ćwiczenie 1

Znajdź wśród innych liter wielką i małą literę **P,p** i połącz je w pary

T   a   m   A   B

P   d   **D**

M   O   W   p   t   d

P

o   b   e   y   d   p   **E**

Ćwiczenie 2

Wśród wyrazów ukryła się sylaba „-da”, odzyskaj ją i otocz pętlą.

pogoda   wygoda   baba   zabawa   dzida   ryba

pada   wada   żaba   choroba   woda

kłoda   moda   ruda   zguba   nuda

Ćwiczenie 3

Czym różnią się przedstawione poniżej wyrazy?

bada   buda

poda   pada

woda   wada

lek   lak

luk   lok

Ćwiczenie 4

Znajdź i połącz w pary identyczne symbole. Czy znalazłeś symbole bez pary? Jeśli tak, policz ile ich jest.

7	9	1	8	6	
6	7	3	8	9	1
0	4	5	5	4	2

9. OPERACJE, WYDZIELANIE, ROZPOZNAWANIE

Ćwiczenie 1

Dobierz w pary wielkie i małe litery, np.: **O** - **o**.

T   **n**   **a**   **m**   **n**   **Y**

A

M   **O**   **W**   **t**   **w**

o   **D**   **e**   **y**   **N**   **E**

Ćwiczenie 2

Narysuj tak samo.

B	
D	
G	
P	
W	
M	

Ćwiczenie 3

Znajdź różnice w wyrazach

kot   kat   kit

lis   las   los

lek   lak   lok

rok   rak   ryk

bok   bek   buk

Ćwiczenie 4

Rozpoznaj i nazwij rozsypane znaki. Powiedz, które z nich to cyfry?

O

d

b

C

B

3

6

0

n

m

1

L

E

7

2

f

l

p

9